

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Maimonides' Commentar zum Tractat Chulin

**Wohl, Moses
Maimonides, Moses**

Berlin, 1894

יְלֻחַ תְּכַסֵּם

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-5027

א הנהגה ו קהל ישיבה

יש המה יש [המרים מידתה הנהגה] ויש המה יש [המרים מידתה הנהגה] ויש המה יש [המרים מידתה הנהגה]

Universitätsbibliothek
 Inventarnr.

 11011075

מסכת חולין

פרק אלו טרפות.

א. אלו טרפות בבהמה נקובת הווישא^a ופסקת^b הגרגרת ניקב קרום שלמה ניקב הלב לבית חללו [נשברה הישרה נפסק החוט שלה] e. ניטלה הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה ר' שמעון אומר עד שתנקב לבית הסמפונות ניקבה הקיבה ניקבה המרה ניקבה הדקין הכרס הפנימית שניקבה או שנקרעה^d רוב החיצונה ר' יהודה אומר בגדולה טפח^e ובקטנה רובה המסס^f ובית הכוסות שניקבו לחוין נפלה מן הגג ונשתברו^g רוב צלעותיה ודרוסת^h הואב ר' יהודה אומר דרוסת הואב בדקה ודרוסת הארי בגסה דרוסת הנין בעוף הדק ודרוסת הגזⁱ בעוף הגס זה הכלל^k כל שאין כמותו היה טריפה:

שרח¹ ושט הוא אלמרי לה טבקותין² א"א אנתקבת³ אחדאחמא דון אלמרי כשרה ואן אנתקב⁴ גמיעא ולו איסר מא⁵ יכון מן אלתקב [ולו כאן תקב]⁶ הדיה אלטבקה לא יקאבל⁷ תקב⁸ אלטבקה אלמרי פהי נבלה⁹ וגרגרת הי קצבה אלרייה א"א אנקטע אכטר ארתפעהא פי אלעריץ נבלה¹⁰ לאן¹¹ נקובת הושט ופסוקת הגרגרת נבלה היא¹² וקו' אלו טריפות קדרוה¹³ אלו

[פירוש] הושט יש לו שני קרומים אם נקב אחד מהם בלבד כשרה ואם נקבו שניהם ואפי' במשהו ואפי' היה נקב הקרום הנה שלא בנגד נקב הקרום האחר הרי זו (טרפה) [נבלה] וגרגרת הוא קנה הריאה אם נפסק רוב גבהו ברוחב היא (טרפה) [נבלה] כי נקובת הושט ופסוקת הגרגרת נבילה היא ומה שאמר אלו טרפות בארוהו אלו אסורות יש מהן נבילות והם הפסד הושט

a) BI, II. הישא. b) BI, II, P. ופסוקת. c) Statt des in eckigen Klammern eingeschlossenen Satzes hat F. נפסק חוט שלשרה. d) BI, II, P. שנקרע. e) Fehlt in F. f) BI, II. המסס. g) BI, II. ונשתברו ohne ן. h) Von דרוסת bis דקה fehlt in BI. i) BI, II. הגס. k) P. ר' יהודה אומר. l) fehlt in BI. m) BI, II. טבקותין. n) BII. אנתקבת. o) BII. אנתקבי. p) BI, II. שי. q) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. r) BI, II. יקבל. s) Fehlt in BI. t) Fehlt in BII. u) P. הי. v) BII. קדרוה.

והגרנת והאחרים טרפות] ויש למוח שני קרומים אחד מהם דבוק לעצם הגלגלת [אם נקב אותו קרום השני והניע ער המוח טרפה] ואע"פ שלא ניקב העצם ויש ללב שני הללים האחד גדול מחבירו והגדול לצד השמאל של בעל החי כשנקב גוף הלב והניע לאותו החלל הימין או השמאל טרפה ואפי' היה הנקב קטן כל שהוא וגם אם נקב בגוף הסחוס שיש בראש הלב שהוא כמין ביב ונקרא קנה הלב הרי זו טרפה ושררה היא חליות השררה וחוט שלה הוא החבל היורד מן המוח ויש לו קרום מקף אותו וכשיפסק רוב גבהו של קרום זו לרחבו טרפה וכשישתיר מן הכבד כוית במקום כים המרה וכוית במקום העורק הגדול הצומח מן הכבד שממנו יפרדו הוורדים בכל הגוף הרי היא מותרת ואם נשתתיר פחות או נשתתיר [במקום אחר ולא בשני המקומות האלו] טרפה ויש על הריאה שני קרומים בתכלית הדקות אם נקב אחד מהם כשרה ואם נקבו שניהם והניע הנקב לגוף הריאה טרפה אע"פ שהנקב קטן כל שהוא וכן קנה הריאה [כל] מה שהוא ממנו בין שני חלקי הריאה בשעת נפחתה דינס כדן הריאה ואם נקב במשהו טרפה ואם חסר מגוף הריאה כל שהוא טרפה [ואפי' אם נפחה ולא יצא ממנה הרוח וענין החסרון הוא שאוני הריאה שלש מן הימין ושנים מן השמאל ואם חסר מהן הרי

אסורות מנהא נבילות והי אפאת אלמרי ואלקצבה ואלבקייה טריפות וללדמאג^a ספאקין^b (5) אחרהמא מלתוק באלעצם פאדא^c (6) אנתקב דלך אלספאק אלאתאני^e ונפד ללמוך^d טריפה ולו לם ינתקב אלעצם וללקלב^e תנופין^f (7) אחרהמא אעצם מן אלאכר ואלאעצם^g מן שמאל אלחיואן פאדא אנתקב גרם אלקלב ונפד דלך אלתנויף אלאימן או אלאיסר טרפה ולו כאן אלתקב^h אקל מא ימכן וכדלךⁱ אדא^k אנתקב אלגרם אלנצופי^l אלדי פי אעלי אלקלב אלדי הו עלי שכל אלאנכוב^m והוא אלדי יחסמיⁿ קנה הלב פהי טרפה ושררה הי פקאר^o אלטהר^o וחוט שלה חבל אלנלאע ולה גשא^p יחיש בה פאדא אנקטע מעצם ארתפאע דלך אלגשא^q ערצא טרפה ואדא בקי מן אלכבד כוית פי מוצע כים אלמראר וכוית פי מוצע אלערק^r (9) אלאעצם^s אלדי ינשי^s מן אלכבד אלדי מנה תתפרע^t אלאורדה^t פי נמיע אלנסר פהי^u הלאל ואן בקי אקל או בקי^v פי גיר הדין^w אלמוצעין טרפה ועלי^x אלרייה^y גשאין^y (10) פי גאיה אלקרה אדא אנתקב אחרהמא דון אלאכר כשרה ואדא^z אנתקבא [נמיעא^a ונפד אלתקב לגרם אלרייה^z טרפה ולו איסר חקב] וכדלך קצבה^z אלרייה^z כל^z (11) מא הו מנהא בין קסמין^b (12) אלרייה^z ענד נפכהא פחכמה חכס אלרייה^z ואדא נקב^c במשהו טרפה ואדא נקין מן גרם אלרייה^z [כל שהוא טרפה^d ולו^z (13) נפכת

a) BI, II ואללדמאג. b) BII, ספאקין. c) Fehl in BII. d) BI, II אלמוך. e) BI, II ולאלקלב. f) BI, II תנופין. g) BI, II ואלעצם. h) Fehlt in BII. i) BII, וכדלך. k) BII, אדי. l) BI, אלנצופי. m) BI, יחסמי, BII, יחסמי. n) P, פקאר. o) BI, II אלצהר. p) P, גשה. q) P, גשה. r) BI, אלעצם. s) BI, II ינשי. t) P, תתפרע. u) BII, P, פהי. v) BII, P, יבקי. w) BII, הדאן. x) BI, ועלי. y) P, גשאן. z) BII, ואן, P, או. a) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. b) BI, ניקב. c) BI, ניקב. d) BII, והדא, vielleicht haben die Punkte den Zweck das

היא טרפה וסמפונות הרי הן קני הריאה והן הגופים [הנכובים] הסחוסיים העוכרים בנף הריאה ודע שאם נקב סמפון מהן ומגיע לחברת הרי היא טרפה [וקיבה ידועה] ומרה כים המרה ודקין המעים וכרס הפנימי ידוע רוב החיצונה ר"ל רוב הכרס החיצונה והוא מה שתחת העור בשנקרע יצא הכרס ושיעור קריעה זו כמו שאמרו כל שנקרע בה טפח ולא הוה רובה זו היא ששנינו [ובגדולה טפח ושנקרע רובה ולא הוה טפח זו היא ששנינו] ובקטנה הובה הרי ידעת שלעולם הוא טפח או פחות מטפח ואם נפסק ממנה עגולה קשיעור סלע או יותר הרי היא טרפה ועגול הסלע הוא כמו הדק שיהיה [בסלעים] והגדול שבדינרים המצויים בקרוב ומסס הוא האבר שהוא בהמות המון ובתומו קרומים והם מלאים מן הובל ובית הכוסות הוא הקנה שבכרס כדמות כים ויש בו נומות גדולות וצורתו מפורסמ[ת] אצל כל הטבחים ודע שאלו הנקובות כולן הן במשהו נפלה מן חגג זו מכלל הטרפות ר"ל נפולה ויש לה תנאים ודינים והם שאם נפלה ואחר נפילתה הלכה מותר לשחוט אותה מיד ואין צריך שום דבר אחר אבל אם אינה יכולה ללכת רק היא עומדת מותר לשחוט אותה וצריכה בריקה ואם לא עמדה משהן אותה מעת לעת ואז שוחטין אותה

ולס^a יכרנ מנהא ריה ומעני היא^b אלנקין אנ¹⁴) אדאן אלרייה תלאת מן אלימין ואתנתאן^c מן אלשמאל פמתי מא נקין ערדהא פהי טרפה וסמפונות הי אנאביב אלרייה^d] והי אלמנופה^e אלנרופיה^f אלמנכתה^g פי גרם אלרייה ואעלם אן אדא אנתקב סמפון מנהא ונפך לחבירו פהי טרפה וקיבה אלקבה^h (15) ומרה כים אלטראר ודקין אלמצארין¹⁶) וכרס הפנימית אלברש אלגואניⁱ רוב החיצונה יתיד בה רוב הכרס החיצונה והו אלדי^k תחת אלגלר אלדי אדא אנשק כרג¹ אלברש וחד היא¹¹ אלשק כמא¹¹ קאלוא¹⁷⁰) כל שנקרע בה טפח ולא האוי רובה (18) היא ששנינו ובגדולה¹ טפח ושנקרע⁴ רובה ולא האוי טפח זו היא ששנינו ובקטנה¹ רובה פקר עלמת אנה יבון אברה טפח או אקל מן טפח ואן אנקטעת מנה דאיה קדר אלסלע פמא זאר פהי⁸ טרפה והו¹⁹) אלסלע הו מתל ארק מא יבון ואברה מן הנאניר¹ אלמצרייה והוא בתקריב¹¹ ומסס אלפחת² והו¹¹ אלעצו אלדי עלי שבל אלרמאנה² והאללה טבקאת³ טבקאת²⁰) וחו ממל² מן אלחפל⁴ ובית הכוסות הו¹¹ אלטרף אלדי פי אלברש עלי שבל אלכיס⁹ והו מעיין עינא כפירה משהור אלצורה ענד גמיע אלדאבחין^d ואעלם אן הרה אלנקובות כלהא במשהו נפלה

Wort als corrupt zu betrachten. a) BII, ויה. b) BI, הרי. c) BII, ואתנתין. d) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. e) P, אלמנופה. f) P, אלנרופיה. g) BI, אלמנכתה. h) BI, אלקבה. i) Fehlt in BI, P. k) BI, והי אלדי. l) P, ובגדולה. m) BI, הדי. n) BI, כמי. o) BI, קאלו. p) BI, ון, ohne בגדולה. q) BII, וכל שנקרע. r) P, ובקריעה. s) BII, P, פהו. t) BI, II, אלדנאניר. u) BI, II, טאקאת. v) Fehlt in BI, P. w) BI, P, הו. x) P, אלרמאנה. y) BI, P, טאקאת, והו. z) BI, ממל, P, ממלוא. a) BI, אהפא, BII hat den Artikel. b) BI, והו. c) P, אלכיס. d) BI, II, אלדאבחין.

וצריכה גיכ בדיקה והכדיקה הזאת בכל
 הבטן ובחזה מכפנים [ובמוח מכפנים]
 ואם נמצא בה שום דבר מאלו הטרפות
 או נמצא אבר מאברים הללו רצוין ומרוסק
 הרי היא טרפה אע"פ שלא אירע בה
 נקב ולא פסוק ולא שבר אלא רצוין
 [בלבד] שריסוק איברים מכלל הטרפות
 על מנת שאירע מחמת הנפילה ובית
 הרחם אין משניחין על רסוקו ורצוצו
 וכן הסמנים אינם צריכים בדיקה וכבר
 ידעת שהצלעות בבמהמה אחת עשרה
 מכל צד ולפיכך תהינה רוב צלעותיה
 שש מכאן ושש מכאן או הצד האחד
 כולו וצלע אחת מהצד השני על מנת
 שתהא [השבירה] בחצי הסמוך לחליות
 ובצלעות שיש בהן מוח אבל אם נשברו
 רוב צלעותיה והיו צלעות גדולות שיש
 בהן מוח מן המיעוט שלא נשבר אינה
 טרפה ודרוסה היא שדרסה אותה אחת
 מן החיות הטרפות בידה בלבד לא
 ברגליה על מנת שתכניס צפרניה בכשרה
 לפיכך צריכה בדיקה מכפנים אם נמצא
 שנשתנה בשרה סמוך לבני מעים הרי זו
 אסורה ודע שהזאב ומה שלמעלה ממנו
 עושה בהמה דקה הגדולה במינה דרוסה
 [אבל] גדיים וטלאים אפילו משלמטה
 מן הזאב כגון החתול והנמייה כשדורסין
 אותם עושין אותם דרוסות וצריכים בדיקה
 ומה שאמר זה הכלל כדי שיכלול עם
 כל אלו הטרפות שמוטת הירך [מעקרו
 ר"ל שנתאכלו היתדות של העצם המתפשט

מן הגג הדה הי^e מן גמלה^f אלטרפות
 אעני נפולה ולהא שראיט ואהכאם ודלך
 אנהא איה נפלה והלכה בעד סקוטהא
 פיגו דבחהא עלי אלמקאם ולו תחתאג
 אלי שי פאן לם תקדר תמשי לבנהא
 וקפת פיגו דבחהא ותחתאג בדיקה ואן
 לם תקפ פתחך מעת לעת וחיניד תדבח
 ותחתאג איצא בדיקה והדה אלבדיקהתבון
 פי גמיע אלבטן ודאכל אלצרה ודאכל
 אלדמאג²¹ פמתי מא ונד הרת פיה שי מן
 הדה אלאיברים^g קד תרציץ ותהשם^h פהי
 טרפה ואן כאן לם יחרת לאⁱ תקב ולא
 קטע ולא כסר^k בל אלתהשם פקט לאן
 רסוק^m איברים מן גמלה אלטריות
 ובשרט אן יחרת מן נפילה ובית החרם
 לא יראעיⁿ תהשמה^o ותרצצה^p וכדלך
 אלסימנין לא תחתאג בדיקה וקד עלמת
 אן אלאצלע^{22q} פי^r אלבהאים ייא
 מן בל ננאב^s פיבון רוב צלעותיה שש
 מכאן ושש מכאן או אלנאנב אלואחד
 בגמלתה וצלע ואחד^t מן אלנאנב אלכר
 ובשרט אן יבון אלכסר פי נצפהא אלדי
 ילי אלפקאר ופי אלאצלע^v אלדי
 פיהן מוך^w והוא קולה²³ בצלעות
 גדולות שיש בהן מוח [אמא²⁴] אן
 נשברו רוב צלעותיה וכאנת צלעות גדולות
 שיש בהן מוח^x מן אלמיעוט אלדי לם
 יכסר פא^y טרפה ודרוסה הו
 אלדי^z ללב עליהא אחדי^a אלחיואנאת
 אלמפטרסאת^b בידה כאצה לא ברגלה
 ובשרט אן ידכל אצפארה^c פי לחמהא

e) Fehlt in BI. f) BII, גמלה. g) P. אלאיברין. h) BII, תהשם ohne ין. i) Fehlt in BI. k) P. כסר. l) P. לא. m) P. רצוק. n) BI, יראעי. o) P. תהשמה. p) P. ותרצצה. q) אצלע. r) BI, ב. s) BII, P. גנב. t) P. אחד. u) P. ננב. v) P. אלאצלע. w) P. פיהא, BI, מוך. x) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. y) BI, II אינה, P. פאנה. z) BI, II אלתי. a) BI, II, אחרא. b) P. אלמפטרסת. c) P. אצפורה.

עליו] ושנתעששה הכוליא שלה עד שנפסק הלובן שבכוליא מבסנים ושנקב טחול שלה על מנת שינקוב במקום העבה ממנו ויכנים הנקב בנופו עד שלא ישתיר ממנו אלא פחות משעור עובי דינר [זהב] אבל אם נשתיר ממנו שיעור עובי הדינר ולא הגיע בו הנקב הרי היא כשרה וכן אם נדלדלו רוב הסימנים והיו אינו העקור וכן אם נעקרה צלע מעקרה ר"ל שתפור חלייתה מתוך חוליות השדרה הרי זו טרפה וכן אם נתרצצה גלגולת הראש אע"פ שאין שם נקב בקרום על מנת שיתרצץ רובה וכן בשר החופה את רוב הכרס אם נקרע כמו שבארנו ואחרים מלבד אלו הטרפות שיתבארו כמו חתיכת הרגלים והגלגודה וזולתן ממה שמנו אותן הכל בכלל במה שאמר זה הכלל ואין הלכה כר' שמעון והלכה כר' יהודה.

פלדך תחתאן אן תפתש מן דאבלהא פמתי¹ מא וגר לחמהא קד תנייר^e ממא לי אלאמעא פהי הראם ואעלם^f אן^g מן אלדיב ומא פוקה יגעל בהמה^h דקה אלכבירהⁱ פי מעהא^j דרוסה אמא^k גדיים וטלאים פלו מא דון אלדיב נהו אלהר ואלנמס אדא בלב עליהא פהו יגעלהא דרוסה ותחתאן בריקה וקו^l זה הכלל ליעם^m מע הדה פי גמלא אלטרופות אלמנלעהⁿ אלורך מן הקה^o אעני^p אדא תהשמת אלסנאסן מן אלעצם אלממתרא^q עליה ואלדי תעפנת כלותהא^r חתי פסה אלביאיץ אלדי^s האבל אלכלוה^t ואלדי^u אנתקב טחאלהא ובשרט^v אן ינתקב אלמוצע אלגליץ^w מנה וינפד אלתקב פי גרמה חתי לא יבקי^x מנה אלא אקל מן גליץ^y דינאר דהב^z ואמא אן בקי מנה גליץ^a דינאר ולם ינפד אלתקב מנה^b פהי כשרה וכדלך אדא

תדלא^c וארתני אבתר אלסימנין וליס^d דלך הו אלעיקור^e וכדלך אדא נעקרה צלע מעיקרה אעני אן תזול סקארה^f מן פקאר^g אלצהר^h פהי טרפה וכדלך אדא תרצצת נממהⁱ אלראס ולו לם יכו^j חם תקב ספאק ובשרט אן יתרצץ אבתרהא וכדלך בשר החופה את רוב הכרס אדא אנשק כמא^k בינא וניר דלך איצא מן אלטרופות אלתי תבין פי מא בעד מתל אלמקצועה^l אלרגלין ואלמסלמא^m ונירהמא ממא עדוהⁿ אלכל דאבל תחת קו^o זה הכלל ואין הלכה כר' שמעון והלכה כר' יהודה:

ב. אלו כשירות^f בבהמה נקבה הגרגרת או שנסדקה עד כמה תחטר רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסר^g האיטלקי נפחתה הגלגולת^h ולא ניקב קרום שלמוח ניקב הלב ולאצלכית הללו נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה ניטלה הכבד ונשתיר ממנה כל שהוא המססⁱ

d) BI, II פמתא. e) P. אתנייר. f) BI. פאעלם. g) Fehlt in P. h) Statt דקה בהמה hat P. i) P. טעהא. Soll das u in u verschrieben sein? k) P. לעלם. l) Fehlt in BI, II. m) BI. אלממתרה. n) P. בולוהא. o) BII, אלתי. p) BII, אלכלוה, P. אלכלוה. q) BII. ואלתי. r) BI. בשרט ohne י. s) P. גליר. t) BI, II יבקא. u) P. גלד. v) P. גלד. w) Fehlt in P. x) P. חרלה. y) BI, II אלמקצועת. z) P. פקר. a) P. דהר. b) Fehlt in P. c) BI, II כמי. d) BI, II עדרוה. e) BI, P. עדרוה, BII, עדרוה. f) BI, II כשירות. g) BI, II הגלגולת. h) BI, II המסס.

ובית הכוסות שניקבו זה לתוך זה ניטל הטחול ניטלו הכליות ניטל הלחי התחתון ניטל האום i שלה והרותה k בודי שמים כשרה והגלודה l

ר' מאיר מכשיר והכמים פוסלין:

אם נקבה הנרגרת נקבים מפולשים אבל לא חסר מגופה שום דבר כמו שנוקב במחט בעור כל אותם הנקבים מצטרפים אם יש בכלום שעור רוב הנרגרת טרפה ואם יש באותם הנקבים חסרון או אם חסרות ממנה רצועות ארוכות רואים אם עולה כלל השבירה מה שחסר מגופה יתר מכאיסר טרפה ואם היא כאיסר מצומצם או פחות כשרה ואם נסדקה לארבה ולא חסר מגופה כלום אפילו לא נשתייר אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה והכן [באמרי] משהו למטה שבינתי לומר שיהא אותו משהו נוסף על המקום מן הנרגרת שדינו כדין הריאה כמו שזכרנו ומה שאמר נפחתה הגלגולת הוא שנסדקה לא שנתרצצה וכבר זכרנו פעמים שישעור האיסר משקל ארבעה נרגרי שעורים ועכויו כראוי וצורתו עגולה ומה שאמר בכבר נשתייר ממנה כבר אמרנו איזה שעור ישתייר ממנה ובאי זה מקום ואז תהיה כשרה ומה שאמר ניטלו הכליות שנעדרו בבת אחת וכן אם לא נמצאת אלא כוליא אחת או נמצאו שלש כוליות הרי היא כשירה ואם נמצאת אותה האחת או כל אחת מהשתים פחותה מאד קטנה מגרגיר הפיל בצאן ובעזים או פחותה מגרגיר הענב בבקר טרפה אע"פ [שאם לא] נמצאו

א"א m) אנתקבת אלגרגרת אלתקאב נאפדה n) לכן לם ינקין מן גרמהא כמן שיא כמן o) יתקב באברה פי גלד פתלך אלאלתקאב כלהא p) תצטרף אן כאן פי מגמועהא רוב הנרגרת טרפה ואן כאן פי תלך q) אלאלתקאב חסרון או א"א נקין מנהא שראך r) מתטאול פאן כאן מגמוע תכסיר מא נקין מן גרמהא יתר מכאיסר s) טרפה ואן כאן כאיסר מצומצם או אקל פהי כשרה ואן t) אנשקת עלי טולהא ולם ינקין מן גרמהא שי ולו לם יבקי u) אלא משהוא למעלה ומשהוא למטה כשרה ואפחם עני קולי ומשהוא ולמטה אני אריד בה אן יבון דלך ואיד עלי v) אלגו מן אלגרגרת אלדי חכמה חכס אלרייה כמא תקדם וקו נפחתה x) הגלגולת אן תנשק לא אן תתרצין w) נקד דכרנא מראת אן מקדאר אלאיסר וון ארבע חבאת שיעיר ונלצה y) עלי z) נסכה ונה s) ושבלה מדווה וקו פי אלכבה נשתייר ממנה קד קלנא כס r) מקדאר מא יבקי מנהא ואין יבקי והיניד תבון כשרה וקו ניטלו הכליות אן תעדס מרה ואחרה t) וכדלך א"א לם תוגד גיר כוליה ואחרה או וגד תלאת כליאת b) פהי כשרה ואן ונדת תלך אלואחרה או כל ואחרה d) מן אלאתנתין e) צנירה f) גדא דון g) חבה אלפול פי אלגנס ואלמעאו h) או דון חבה

i) BI, II האם. k) הוותה. l) וגלדה. m) אדי. n) P. נאפד. o) P. כמתל מן. p) Fehlt in BI. q) Fehlt in BI. r) P. שרך. s) P. או. t) BII, יבקא. u) BI, II עלא. v) P. נפחתה. w) BI, הרתך. x) P. וגלדה. y) BI, II עלא. z) Fehlt in BI. a) BI, יבקא, P. בקי. b) P. תית כוליאית. c) BI, II פאן. d) BII, ואחד. e) P. אנתנין. f) סגירה. g) P. מן. h) BI, II ואלמעאו.

אלענב פי אלבקר³⁵) פהי טרפה ולו לם תונד ראסא לכאנת חלאל אמא³⁶) תִקב אלכליⁱ פלא יסאל ענה ואן ונד פיהא [קיה פהי חראם ואן ונד פיה]^k מא צאפי טייב אלראיח^h פהי חלאל והאוס^l הי אלרחם וחרותה בידי שמים אלפועאנה מן אמר טביעי מתל אן תרי ברקא^m או תסמע רעדⁿ או^o יציכהא מרין יונב להא אלפוע חתי^p תיבס רייתהא פהי כשרה אמא אן פועהא^q אנסאן או ראת^r בהמ^s תדבח פפועת וועלת להוי אלה פהי טרפה ויעלם סבב אלפוע כמא^t וצפוא^u) ודלך באן תמלי אני^v) פלאר מדהונה ביצא^w במא בארד ותגעל אלריי^x פיה היא אן כאן זמאן ציפא ואן כאן שתא פתכון אלאני^y חמרא^z) אללון ותמלי^{aa} במא סאפן^{ab} ותגעל אלריי^{ac} פיה ותתרך ביד סאע^{ad} פאן רגעת^{ae} לחאלהא^{af} אלטביעי פהי בידי שמים וכשרה ואן לם פהי^{ag} בידי אדם^{ah} וטרפה ועל^{ai} אשתראטהם^{aj}) בכון אלאני^{ak} ביצא^{al} אללון וחמרא אללון מא אנא ואצפה^{am}) ודלך אן^{an}) פלארם חיינ^{ao} בחסב תלך אלצנאיע אלמשהורה^{ap} פי דלך אלזמאן כאן אלביין מנה ירשא ואלאחמר לא ירשא ומעלום אן אלאני^{aq} אלתי תרשא יכרד פיהא אלמא פלכונה אחתאג אלי^{ar} אלמא אלבארד פי אלציף אשתרט באלאני^{as} אלתי תרשא^{at}) והיה נכת^{au} עניב^{av} פחצלהא^{aw} וא^{ax}) ודכרת^{ay}) האל יבס אלריי^{az} פלנתכלם^{ba}) פי אלואנהא

כל עיקר היתה כשרה [אבל] נקבה הכוליא אין שואלים עליה ואם נמצאת בה מונלא טרפה ואם נמצאו בה מים צלולים ואינם סרוחים הרי היא כשרה והאוס היא הרחם וחרותה בידי שמים המפחדת מהרברים הטבעים כגון שתראה ברק או ששמעה רעש או אירע לה חולי [המסכב] לה פחד עד שתיבש ריאתה כשרה אבל אם הפחיד אותה אדם או ראתה בהמה ששוחטים אותה ופחדה עד שתגיע לפרק הזה טרפה וידוע סבת הפחד כמו [שאמרן] וזה שימלאו כלי חרס שוע באבר לבן במים קרים ונותנים שם הריאה אם היה בימות החמה ואם היה בימות הגשמים יהא הכלי אדום העין וממלאים אותו מים חמים ונותנים שם הריאה ומשהים אותה שם ביד שעות אם חורה [למצבת] הטבעי הרי היא בידי שמים וכשרה ואם לאו הרי היא בידי אדם וטרפה וסבת מה שהתנו שיהא הכלי לבן או אדום מה שאומר והוא [שכלי חרס שלהם] באותו הזמן כפי אותו המלאכות המפורסמות באותו הזמן היה הלבן מויע והאדום אינו מויע וידוע שהכלי שהוא מויע מתקררים בו המים ולפי שהוא צריך אל מים קרים בימות החמה [התנה שיהא כלי המויע] וזו היא נקודה נפלאה ודע אותה לך והואיל [ווכרתי] ענין יובש הריאה נדבר בנוונים דע שהריאה השחורה כעין הריו והאדומה כעין הבשר וצורתו והירוקה כעין (כרכום)

i) BII, אלכליא, P. אלכוליא. k) Der eingeklammerte Passus fehlt in P.
 t) BI, II והאם. m) BI, II ברק ohne א. P. רעאד. o) BI, אן. p) BI, חתא.
 q) BI, אפועהא. r) BI, II ראי^t. s) BI, II בהיטה. t) BI, II בכני. u) P. ביצה.
 v) BII, P. חמרא. w) BI, ותמלא. x) BII, סכן. P. סכון. alle 3 La. sind richtig.
 y) P. סאעא. z) P. רגעא. a) BI, כחאלהא. b) Fehlt in P. c) P. היא.
 d) BI, ועלת, P. ועלי. e) P. אשתראטהא. f) P. ביצה. g) BI, כאן. h) BI, אלמא.
 i) BI, II באלניה. k) BII, פחצלה. l) BI, II פלנתכלם.

חיוע הנקרא עצפור או כעין חלמון כיצד
והכרתי כעין כשיתה [אסור] וכל אלו
החמשה נוונים טרפותם במשהו [אבל]
התכלת כעין הכחול האדום והכרתן כעין
של כרתי או הירוק בתכלית כמו פני
האדם החולה [או האדום כעין הדם]
הרי היא כשרה ואפי' היה על פני כולה
ואינה טרפה כאלו הנוונים אלא אחר
נפיחה והמירווח בידיים [ו]אם עמד המראח
כעין [מראה] האסור. ונלודה היא
שנפשט עורה כלו מעליה וכל זמן
שישתייר מן העור רחב סלע לאורך
שלשלת השררה כלו עד שיהיו כל
החוליות מבוסות הרי זו כשירה ואם יהיה
כל העור במקומו ונפשט ממנו רחב סלע
על פני כל השררה הרי זו אסורה הנה
נתבאר לך מה שפרשנו שהלכה כרבן
[שמעון בן] גמליאל ואין הלכה כר' מאיר:

גמליאל ואין הל' כר' מאיר:

אעלם אן אלרייה אלסודא לון אלחבר
ואלחמרא^m לון אללחם ופי צורתהאⁿ
ואלצפרה^o לון אלעצפר^p או לון
צפרה אלביין ואלצצרה לון אלכשותה^q
חראם והדה אלואן^r אלמסה במשהוא
אמא^s אלורקא לון אלכחל אלחמ(א)ר^t
ואלכצרה^u פי לון אלכראת^v או
אלצפרה^w צפרה האילה כונה שכי' מריין^x
[או^y] אלחמרא^z לון אלדם] פהו
כשרה ולו^a עמאהא^b היא^c אללון ולא
תחרם בתלך אלאלואן^d אלא בעד אלנפך
ואלמריין^e באליד פאן בקי אללון עלי
לונה אלחראם חיניד יחרם ונלודה^f
אלמסלובה^g והי^h אן ינסלך גלדהא
בגמלתה ומתי מא בקי מן אלגלד רחבⁱ
סלע עלי טול סלסלה אלצלב^j כלהא
חתי תכון אלפקאר כלהא מגטייה פהו
הלאל ומתי מא כאן אלגלד כלה באק^k
ואנסלך מנה רחב סלע על פני כל
השררה פהו אסורה וקר באן לך ממא שרהנאה^l אן^m הלכה כרבן שמעון בן
גמליאל ואין הל' כר' מאיר:

ג. אלו טרפות i בעוף נקובת הוושט k ופסוקת הגרגרת היכתה חולדה
על ראשה מקום שהוא עושה אותה טריפה ניקב הקרקבן l ניקבו
הדקין נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם ירוקין פסולה ואם אדומין כשרה
דרסה או טרפה לכותל או שריצתה בהמה והיא מפרכסת אם m שהת
מעת לעת ושחטה n כשרה:

נקובת הושט ופסוקת הגרגרת עלי נחו מא תקרם פי אלבהמה בתלך o אלשרוט
נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת עלי נחו מה שהקדמנו בבהמה וכפי אותם התנאים

עצפור. P. עפרה, BII, p). ואלצפרה, BI, II, o). צורתה, BI, II, n). חמרה, P. m).
צפרה, BI, אלצפרה, BII, t). או אלכצרה, BI, II, s). אלחמרא, BI, II, r). אללון, BI, q).
ohne Artikel. u) BII, אלואן. v) BI, אלחמרא. w) Der eingeklammerte Passus
fehlt in P. x) P. ולי. y) BI, II, אעמאה. Soll es aus עמאה verschrieben sein?
z) BI, והי. a) BI, אללואן. b) BI, II, ואלמרים. c) P. פי. Soll es aus פי ver-
schrieben sein? d) BI, II, והי. e) P. רחב. f) BI, אלצרה. g) P. בקי. h) P. אין.
c) BI, II, טרפות. k) BI, II, הושט. l) BI, II, הקרקבן. m) F. או. n) BI, II, ושחטה.
o) BII, פי תלך.

בעינהא וחולדה (אלערס⁵³) ונאדיך⁵⁴ מא הו אכבר מנה וקו' מקום שהוא P עושה אותה טרפה יעני אן תתקב ספאק דמאנהא ויעירף דלך באן ידל אליר פי פס אלטיר וירפע דמאנה טאלעא פאן נשע אלדס או זרנג מוך^q אלדמאנ^r שהו טרפה וקרקבן אלקאנצה וצורתהא מעלומה ופי^s דאלהא כים מחתוי עלי אלטעאם אלואצל אליהא והיא אלחקב^t יחתאנ אן יכון נאפד פי לחמהא ופי דלך אלכים עלי אסתקאמה חתי יצל אלחקב לאלטעאם אלדי דאלהא^u ושרח נחמרו אחתירקת וקד קאלוא^v (55) פי מחוייב שריפה^w וחומרת את בני מעיו ואעלם אנא לא נראעי תנייר אלואן אלאעצא אלכאטנה מן אלטיר מן אלחמרה^x אלי אלצפרה גיר פי אלקלב ואלכבד^y ואלקאנצה ודלך אן⁵⁶ היה אל תלת^z אעצא לונהא אלטביעי פי היה אלטיר אלמוגורה ענדנא כאלדנאג ואלחמאם ואליםאם^a ואלחנל אחמר פאן ונד שיא מנהא^b אצפר או אכזר פינבני אן יסלק סלקא כפיסא נדא פאן בקי אצפר או אכזר^c פדלך אלטיר טרפה ולא יחל אכלה ובשרט אן יקע דלך אלטיר פי אלנאר לאן קו' נפלה לאור^d יריד בה אנה מן שרוט אלטיר אן תפול לאור ותנייר^e אלואנהא מתל קו' פי⁵⁷) אלבהמה נפלה מן הנג אלתי מן שרוטהא^f אן תפול צורה^g וארנע אלי תמאם אלקול פי אלעוף^g פאן כאן טיר מן טיור אלמא אלחלאל אחד היא אלעצא^h מנה

עצמם וחולדה היא חיה כמין עכבר כל שכן מי שהוא גדול ממנה ומה שהוא אומר שהוא עושה אותה טרפה רוצה לומר שניקב קרום המוח שלה ויודע זה שיכנים אצבעו לתוך פי העוף וידחק אותו למעלה אם הדם מבצבץ או יוצא מן המוח טרפה וקרקבן ענינו ידוע ויש בתוכו כים מקיף על המאכל הבא אליו וזה הנקב צריך שיהא עובר בבשרו ובכים שבתוכו זה כנגד זה עד שיגיע הנקב למאכל שבתוכו ופירושו נחמרו נשרפו וכן אמרו במחוייב שרפה וחומרת את בני מעיה ודע שאין אנו משגיחים בשינוי מראות האברים הפנימים מן העוף המשתנה מן האדמימות אל הירקות וולתי בלב ובכבד ובקורקבן בלבד לפי שאלו השלשה אברים מראיהם הטבעי באלו העופות הנמצאים אצלינו בתרנגולים ותורים ובני יונה והקורא אדומים ואם נמצא מהן ירוק או כרתן שום דבר ראוי לשלוק אותו מעט אם עמד בעינו ירוק או כרתן הרי זו טרפה ואסורה באכילה ע"מ שאותו העוף הוא שנפל לאש כי מה שאמר נפלה לאור רוצה לומר כי מתנאי הטרפה שתפול לאור וישתנו מראה כמו שאמרו [בבהמה] נפלה מן הנג שמתנאיה שהפילה בכח ואחזור להשלים המאמר על העוף שאם היה העוף מעופות המים המותרים שיש [לו] א' מאלו האברים בטבע כעין כרתי או כעין ירוק ועל הרוב יהיה זה בקרקבן ואם נמצא אותו האבר שטבעו להיות

p) P. שהיא. q) BI, II מך. r) BI, II אלדמנה. s) P. ohne פי. t) BII, P. אלנקב. u) Fehlt in BI. v) BI, II קאלו. w) BI, II טרפה. x) P. חומרה. y) BI, II אלכבד ואלכלב. z) Fehlt in BI. a) BI, II ואלחמאם ואליםאם. b) BI, II מנהא. c) BI, II ואצפר או אכזר. d) P. לא. e) BI, II וחתייר. f) BII, שרוטה. g) Fehlt in P. h) BI, II אלעצא.

באלטבע אצער או אצפר ואכתר מא
 יכון דלך פיⁱ אלקאנצהⁱ פאן וגד דלך
 אלעצו אלדי טביעתה אצער או^k אצפר
 אחמרא^l פהו טרפה לאן חנמה מתל
 חכס אלמצארין מן סאיר אלטויר אלדי
 לזנהא אלטביעי אצפר אלתי^m אדא
 ונדת חמראⁿ פהי טרפה לאן אדא רגע^o
 אלאחמרא אצפר או אלאצפר אחמר מן אנל
 אלנאר טרפה ואעלם⁵⁸) אן^p מתי מא
 ונדנא הדיה אלאעצא תניירת^q אלתייר
 אלדי^r זכר פאנא נקטע קטעא אן הדיה
 אלטויר נפל לאור ולדלך תנייר ויבון^s
 טרפה ובעד אלסלק כמה זכרנא לאן^t (59)
 אלאחמרא^u אלטביעי מתי מא אצפר טרפה
 ולו אצפר בעד אלסלק וקר עלמת אן^v
 אלאלואן^w במשהוא כמה אן אלחקב^x
 במשהוא וקו^y פי הדיה אלמתצרב^y בשרה
 בשרט אן תפתש בעד אלדב^y כמה
 נפעל פי אלבהמ^z פאן וגד פיהא מא
 יחרמהא טרפה לאן אלאצל אלצחיה כל
 מא הו טרפה בבהמ^z פמתלה טרפה בעוף וייר
 עליה אלעוף זיאד^z כמא^a תרי^b :

ד. אלו כשרות בעוף נקבה הגרגרת או שנמדקה היכתה חולדה על
 ראשה^e מקום שאינו^d עושה אותה טרפה ניקב הזפק ר מאיר^e
 אומר אפילו ניטל יצאו בני מעיה ולא ניקבו נשתברו רגליה נשתברו
 גפיה נמרטו כנפיה ר^f יהודה אומר אם ניטלה הנוצה פסולה:

אמא חכס נקב שאין בו חסרון או
 אנשקאק אלקצבה^g פי אלטול פי אלטויר
 פמתל אלבהמ^g ואמא^h נקב שיש בו
 חסרון פאן כאן תכסיר גמיע מא נקיץ מן
 גרמהא מתל תכסיר אכתרⁱ פצא^k אלקנה

חמרה. P. n) אלדי. P. m) אחמר. P. l) אצפר או. P. k) מן. P. ב. BI. i)
 o) P. רגאע. P. t) BI, ויך. P. ויבון. BI. s) אלתי. BII. r) מניירה. P. Fehlt in. p) רגאע. P. o)
 u) P. ואלאחמרא. v) Fehlt in BII. w) BI, אללואן. x) BI, אלאן. P. אלא אן
 y) BI, כמי. z) BII, P. ויאדא. a) BI, כמי. b) BI, II. חרא. BI. c) Fehlt
 in F. d) BI, II. שאין. e) Fehlt in F. f) F. רבי. g) BI, II. ביהמה mit י.
 h) BI, אמא. i) Fehlt in P. k) BI, אלפצא

כנגד חצי תשבורת הקנה או פחות הרי
 היא כשרה וזפק ידוע והוא לעוף במקום
 האסטומכא לאדם והושט סמוך לו וכל
 הנמשך [מראש] הזפק בשעה שמושך
 העוף צוארו דינו כדין הושט רוצה לומר
 שאם נקב במשהו טרפה וזולתם מחלקי
 הזפק אין שואלים על נקב [שכס] ומה
 שאמרו יצאו בני מעיה כשרה ע"מ שלא
 ישתנה סדרם רוצה לומר שלא יהפכו
 בידים ולא נתקנו שכל זמן שעושים בן
 הרי היא טרפה לפי שאי אפשר חזרתם
 והעקר [בשבירת נפי העוף וברגליה] מה
 שאומר לך והוא שכל אחד מרגלי העוף
 מחוברים משלשה פרקים מלבד הכף
 שהוא עומד עליו שהוא מחובר מפרקים
 רבים אם ישבר הפרק המחובר הסמוך
 לנוף מן הירך ונראה השבר ונפשט ממנו
 הבשר טרפה ואם נשתבר והבשר חופה
 את השבר עד שמתנענע העצם והוא
 שבור ואינו נראה כשרה וכן אם נראה
 קצת העצם השבור והיה הבשר חופה
 רובו אבל שני הפרקים הסמוכים לפרק
 הזה אין משגיחים בהם לשבר בשום
 פנים ואפי' נראה העצם כשרה [ועליהם]
 הוא אומר נשברו רגליה נשתברו אנפיה
 בכלל הכשרות ואם נשמש הירך מן הנוף
 רוצה לומר בעוף הוא (כשר) [טרפה]
 אבל אם נשמש פרק הכנף הסמוך בנוף
 חייב לבדוק ריאתו אם נמצאת נקובה
 טריפה ואם נמצאת שלמה מותרת ודע

מן דלך¹ אלטיר פהי טרפה ואן כאן
 מתל נצף^m תכסיר פצאⁿ אלקנה או
 אקל פהי כשרה וזפק אלוצלה^o והי^o
 לאלטיר כאלמעה^o לאלאנסאן ואלמרי
 מתצל בהא פכל מא ימתד מן אעלי
 אלוצלה ענד מא ימד אלטיר ענקה
 פחכמה כחכס אלמרי אעני אנה^p אם
 נקב^q במשהו טרפה וזיר דלך מן אגוא
 אלוצלה לא יסאל ען תקבה וקוי יצאו
 בני מעיה^r כשרה כשרט אן^s לא יתנייר
 וצעהא אעני אן לא תקלב באליד^t או
 תנבר^u ומתי פעל דלך פהי טרפה או^v
 לא ימכן רנועהא ואלאצל פי כסר⁶¹
 אנחה^w אלטיר ורגליה^x [מא אצף
 לך]^y ודלך אן כל ואחד מן קאימי אלטיר
 מוולף מן תלת מפאצל [זיר אלכף אלדי
 יקף^z עליהא אנהא מוולפה^a מן מפאצל
 כתירה פאידיא אנכסר אלמפצל]^a אלמלתוק
 אלמתצל^b באלגתה^b מן אלורך וטהר^c
 אלכסר ותערי^d ענה אללחס פהי טריפה
 ואן^e אנכסר ואללחס סאתר לאלכסר
 חתי יחרך אלעצם והו מנסור פלא יצהר
 פהי כשרה וכדלך אדא צהר בעין אלעצם
 אלמכסור וכאן אללחס חופה רובו ואמא
 אלמפצל אן אלדיאן^f יליאן^g להיא^h
 אלמפצל פלא יראעאⁱ פיהא^k אלכסר
 בונה ולו טהר^l אלעטם^m כשרה וען⁶²
 דלך יקול נשתברו רגליה נשתברו נפיהⁿ
 פי נמלה אלכשרות^o ואדא⁶³ אנלע
 אלורך מן אלגתה^p אעני פי^p אלטיר

l) Fehlt in BI. m) Fehlt in BII, P. n) BII, נצף. o) BI, פהי, BII, אן. לא = אלא. p) Fehlt in BI. q) BI, II ניקב. r) P. מעי. s) BII, P. אלא. t) BI, II הגבר. u) Fehlt in P. w) BII, אנחה. x) P. רגל. y) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. z) BI, יקף. a) Das Eingeklammerte fehlt in P. b) Fehlt in BI. c) BI, II וטהר. d) BII, ותערא. e) BI, פאן. f) BI, II אלדי. g) BII, יליאן, P. יכאן. h) BI, להוי. i) P. יסעי. k) BI, II פיה. l) BI, II צהר. m) BI, II אלעצם. n) BII, כנפיה. o) BII, וכדלך. p) BII, מן.

פהו^q טרפה ואמא אן אנבלע מפצל
 אלגנאח^r אלמתצל באלגנח^r פילום פתש
 ריחה אן וגרת נקובה טרפה ואן וגרת
 סאלמ^s פחלאל ואעלם אן רגל אלטיר
 אלמפלס^t אעני קצבה סאק^u אלתי^u
 הי^v פלום שבה פלום אלסמך פעלי^w
 תלך אלקצבה אנסאם גצרופיה צלבה^w
 כתירה מחיטה בעצם אלסאק כאנהא
 דעאים ואטראפהא כלהא מנתמעה^x
 אלי^y שבה חבה ענב [פי כף אלטיר]^z
 ויסמון איצא תלך אלאנסאם נידים ותלך
 אלחבה אלתי פיהא^a תנתמע^b צומת
 הנידים פארא אנקטע^c רגלי^d אלטיר^e
 פי מואצע הדיה אלאנסאם חתי תנקטע
 הדיה אלנידים כלהא [או רוב כל אחד
 ואחר]^g ולו אנקטע רוב אחד מהן פהי
 טרפה⁶⁴ ואן אנקטע מן דון צומת הנידים
 וסלמת צומת הנידים פהי כשרה וכולך לו
 אנקטע מן פוק אלסאק כלה אעני מן מוצע
 אללחם לכאנהⁱ כשרה ואל תתמה שהרי
 חותכה מיכאן ומתה וחותרה מיכאן וחיתה^k

נמרטו כנפיה אנתפת אנחתהא ונוצה הו אלגלד אלרקי אלדי עלי^l אלחוצלה
 ברישה וענה יקול ר' יהודה אם ניטל פסולה ואין הלכה כר' יהודה^m ולא כר' מאיר:

ה. אחוות הדם והמעושנתⁿ ושאלה^o הרדפני ושאלה צואת
 תרנגולים^p או ששתת מים רעים^q כשרה אכלה סם המות או
 שנשכה נחש מותרת משום טרפה ואסורה מפני^r סכנות נפשות:

אחוות הדם אלדי גלב^s עליה אלרם אחוות הדם הוא שנבר עלי^t הדם
 ונמהא⁶⁶ והמעושנת הי^u אלדי^u גלב עד שחנקה והמעושנת שנברה עליה המרה

q) P. פהו. r) P. גנח. s) Fehlt in P. t) BII, Fehlt der Artikel.
 u) BI, אלדי. v) BI, II. הו. w) BI, פעל ohne י. x) P. מתמעה. y) BI, II. אלא.
 z) Das Eingeklammerte fehlt in P. a) Fehlt in BI. b) BI, בהא. c) BI,
 אנקטע. BII, קטעת. d) BI, רגל, P. רגלין. e) P. אלטיר der Pl. f) Fehlt in BI,
 P. אלאנס. g) Das Eingeklammerte fehlt in P. BII. h) BII, פאן. i) BI, לכאנה.
 k) BI, II. ותייה. l) BI, II. עליא. m) Fehlt in P. n) BI, II, Pr. והמציונת.
 o) F. ושאלה ohne י. p) BI, II. תרנגולים. q) BI, II. הרעים. r) BI, II. משום.
 s) P. תגלב. t) Fehlt in BI, II. u) BII, אלתי.

השחורה אמרו בכרייתא והמצוננת שנברה עליה הליחה הלבנה עד שנתכטלו חושיה ולא זכרו תנכורת המרה האדומה לפי שהיא בכהמות מועטת ביותר כמו שנתבאר בספרי רפואת הבהמות והרדפני הוא עשב [הורג את הבהמה כשאוכלת אותו] ואינו מויק לבני אדם כמו צואת התרנגולים ומה שאמר סם המות ר"ל הדבר שהורג את האדם אם אכל ממנו לפי שיש דברים הם מוזן יפה למין ידוע מבעלי החיים וסם המות לבעלי חיים אחרים וזה מפורסם אצל הרופאים.

עליהא אלכלט⁶ (אלסודאוי וקאלוא^v פי אלבריתא^{w 68}) והמצוננת והי^x אלדי^y זלב עליהא אלכלגם אלי אן כרדת^z ולם יזכרון גלבה אלצפרה^a אד היא אלכלט פי אלבהאים קליל גרא כמא יבין פי כתב^b שב^c אלדואב⁶⁹) והרדפני^d נבאת א"א אכלתה אלבהמה קתלהא⁷) ולא יצר אלאנסאן מתל צואת התרנגולין וקו^g סם המות ירוד בה אלשי אלדי יקתל אלאנסאן אן תנאולה לאן תם אשיא הי גרא מסתחסן לנוע^e מא מן אלחיואן וסם קאתל^f לחיואן אבר והרא^h שי משהור^h גרא⁷¹) ענד אלאשכא :

ו. סימני בהמה וזיה נאמרו מן התורה וסימני העוף לא נאמרו אמרו חכמים כל עוף דורס ואוכלⁱ טמא כל שיש לו אצבע יתירה וזפק וקרקבן נקלף טהור ר' אלעזר^k בר' צדוק אומר כל עוף חולק את רגליו טמא:

דורס הוא שיתן ידו על הדבר שהוא אוכל ואח"כ אוכל ממנו וכן עושים כל בעלי החיים שהם טורפים ובתוך הקרקבן קרום נקלף בעוף טהור ואינו נקלף בעוף טמא ואין אנו צריכים לכלם אלא אפי' א' מהם אם נמצא בעוף שאין אנו מכירים אותו הרי הוא עוף טהור ע"מ שלא יהא דורס ואוכל [לפי שכל דורס ואוכל] טמא דין כולל ומה שאמר ר' אליעזר בר' צדוק אמת וענינו שעוף טמא כשעומד על חבל או שרביש דק [נותן] קצת צפרניו על אותו השרביש מצד אחד

דורס הו אן יגאל ידה עלי אלשי אלדי יאכל ויאבלה והכרא יפעל כל חיואן מפתרם ופי דאכל אלקאנצה^l גשא ינקשר פי עוף טהור ולא ינקשר^m פי עוף טמא ולא נחתאג אלי אן תנתמע הדיה כלהא אלא ולו ואחד מנהא⁷²) א"א וגר פי טיר מנהול פהו עוף טהור וכשרט אן לאⁿ יבון⁷³) דורס ואוכל לאן⁷⁴) כל דורס [ואוכל חראם קציה כלייה וקו^g ר' אליעזר בר' צדוק צחיח ומענאה אן עוף טמא^o] א"א וקף עלי חבל או^p קציב דקיק^q יגעל⁷⁵) בעץ אצפארה^r עלי^s

v) BI, II וקאלו. w) P. בירת. x) BI, II והו. y) BI, II אלתי. z) BI, II כרדת. a) BI, II אלצפרא. b) BI, II כתאב. c) P. כט. d) P. והרדפני. e) P. לטעמא. Soll das ט aus ז und ו verschriebsn sein? f) BI, II יקתל. g) BI, II והדי. h) Fehlt in BI. i) Fehlt in F. k) BI, II אליעזר. l) P. קאנסה. m) P. יתקשר. n) Fehlt in P. o) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. p) BI, II אלי. q) P. רקיק. r) P. אצפארה. s) P. gestrichen.

ומקצתם מצד אחר עד שיהא השרביט
 תחת אצבעותיו כמו שאוחז שום דבר
 ביניהן וכשנדע שהבהמה הזאת מותרת
 באכילה בשני הסימנים הנאמרים בתורה
 חייבים אנו לדעת אם היא חיה ומותר
 לאכול חלבה ודמה טעון כסוי או היא
 בהמה ואסור לאכול חלבה ודמה אינו
 טעון כסוי והרברים המבדילים בין חיה
 ובין בהמה הם מה שאני אומר אם יוצאות
 מראש אותה הבהמה קרנים ואחר כך
 צומחות בהן קרנים אחרות כגון האיל
 הרי היא חיה בלי ספק ואינה צריכה סימן
 אחר אבל אם אין שם שום דבר צומח
 בהן רואים הקרנים הצומחות בראש אם
 היו דומות למי שלקח גוף פשוט שיש לו
 גובה ידוע ומתוקן הקצוות ר"ל [שתהנה
 זוויות נצבות ונפתוליו כמו נפתולי צמיד
 של זרוע ונתעקם אחר כך עד שנוטה
 ואפי' כל שהוא הרי זו חיה] כגון הצבאים
 והדומה להם לפי שקרני השור עקומות
 ואין בהן נפתולים וקרני העזים עקומות
 ונפתולות אבל נפתוליהן כמו [נפתולי
 גוף עגול] שאין לו שפה חדה והבן זה.
 לכן פתלהא כמן⁸⁰ פתל גסס מדוור לים פיה תחריד האשיה^u פאפהם הוּא^v:

דלך אלקציב מן גהה^t ובעצה^t מן גהה^t
 חתי יכון אלקציב תחת אצאבעה כמן
 ימסך שיא בינהא ולקד ילום^u אין⁷⁶
 אדא ערפנא אין הדה אלבהמה מותרת
 באכילה באלעלאמתין^v אלתין^w וכרהא
 אלכתאב⁷⁷ אין נערף הלחי חיה ויחל
 אכל^x שחמהא וילום^y תנטייה^z דמהא
 או הי בהמה ויחרם שהמהא ולא ילום
 תנטייה דמהא ואלאשיא אלתי תפצל^a
 בהא בין אלחיה^b ואלבהמה^c הי^e מא
 אנא ואצפה אין כאן יכרג מן ראם דלך
 אלחיואן קרון תם יתפרע מן דלך^d
 אלקרון קרון^e אכרי^f כאלאיל פהי^g חיה
 בלאשך⁷⁸ ולא תחתאג מע^h הדה
 עלאמה אכרי ואן לם יתפרע מנהא שי
 פתנצורⁱ אלי אלקרון אלמנבעתה מן
 אלאם פאן כאנת שבה מן אכל^k גסס
 כסיט לה ארתפאע מחכס אלאטראף
 אעני⁷⁹ אין תכון זואיאה^l קאימה ופתלה
 נחו פתל אלסואר תם עוונת^m בעד אלפתל
 אלי אין אנחניⁿ ולו^o איסר שיא מן
 אלאנחנא^p פהי חיה כאלגולאן ונחוחא
 לאן קרון אלחור מעוונה^q ולא^r פתל
 פיהא וקרון אלמאעו מעוונה^s מפתולה
 לכן^t פתלהא כמן⁸⁰ פתל גסס מדוור לים פיה תחריד האשיה^u פאפהם הוּא^v:

ז. ובחגבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים וקרסולים וכנפיו
 חופות^w את רובו ר' יוסי אומר ושמו^x חגב וברגים כל שיש לו
 סנפיר וקשקשת ר' יהודה אומר שני קשקשים וסנפיר אחת^y אלו הם
 הקשקשים^z הקבועין בו וסנפירין שהוא פורה בהן:

t) P. ובעצה. u) Fehlt in BI, II. v) P. באלעלאמת. w) BI, אלרי.
 x) P. אכלהא. y) Fehlt in P. z) P. ותנטייה. a) BI, יפצל, BII, פצל. b) BII, ואלעויה. c) BI, והו.
 d) Fehlt in BII, P., richtiger wäre תלך. e) Fehlt in P. f) BI, II אכרא. g) BI, II פהו. h) P. מאהא. i) P. פתנצור. k) P. שבה. l) BII, אלאנחני. m) BI, עונה. n) BI, אנהא, P. אנהי. o) Fehlt in BI. p) BII, P. אלאנחני. q) BI, II, ohne י. r) P. מעונה. s) P. מעונה. t) Fehlt in BI. u) BI, אאשיה.
 v) BII, הדי. w) Pr. חופין. x) F. שמו. y) BI, II אחר. z) BI, II ohne ה.

מה שאמר חופות את רובו שיהא רחבן חופה רוב עוכי גופו [וארכן] חופה רוב אורך גופו [ואפי' אם ראשו ארוך ויש לו זנב הרי הוא מותר] ע"מ שיהיה שמו חגב כמו שאמר ר' יוסי אבל אם נמצאו בו אלו הסימנים [עם הדמות הזה] ולא היה שמו חגב או השם שקורין באותו הלשון למה שאנו קורין חגב אינו מותר לאכלה והלכה כר' יוסי [ואין הלכה כר' יהודי במה] שאמר שני קשקשים ודע [אם הוא אותו המין שנמצאו לו הקשקשים] אבל אינם באים בו אלא לאחר שיגרל או נושרים ממנו כשצדים אותו בצאתו מן המים ויש הרבה כזה אותו המין מותר ואפילו באותו הזמן שאין לו קשקשים.

קולה חופות את רובו אין תכון סעתיא^a תסתר מעטם^b דור נסמה^c [ושולהא⁸¹] ינטי מעטם^d טול נסמה [ולו⁸²] כאן^e ראסה מסתטול ולה דנב פהו חלאל^f] ובשרט אין יכון אסמה חגב [כמא^g דכר ר' יוסי אמא אין וגדת פיה הדה אלעלאמאת [מע⁸³] הדיא^h אלשבל] ול[א]⁸⁴ יכון אסמה חגבⁱ או אלאסם אלדי תסמי בה תלך אללגה אלנוע אלדי נסמיה נחן חגב פלא יחל אכלה והל' כר' יוסי ואין⁸⁵] הלבי כר' יהודה פי קולה שני קשקשין [ואעלם אנה אין⁸⁶] כאן דלך אלנוע אלדי^k תוגד לה אלקשקשין^l] [לכנהא לא תתמוזן פיה אלא בעד אין יכבר או תסקט מנה^m ענד צידה ולרונה מן אלמא והדיא בתיר פאןⁿ דלך אלנוע חלאל ולו פי דלך אלוקת אלדי לא קשקשים לה:

פרק בהמה המקשה.

א. בהמה יהיא מקשה לילד הוציא^p העובר את ידו והחזירה מותר באכילה^q הוציא את ראשו אע"פ שהחזירו הרי זה כילוד הותרך מן העובר שבטעיה^r מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שהוא גופה אסור וכל^s שאינו גופה מותר:

מה שאמר מותר ר"ל אותו העובר אם נשחטה אמו והוציאווהו מגופה יהא מותר באכילה ואותו האבר שיצא קודם השחיטה אינו מותר לאכלו ואפי' חור לגוף הבהמה לפי שנאמר ובשר בשדה

קו' מותר יריד בה דלך אלעובר אדיא דבחת^t אמה ואכרנ מן גופהא פיכון מותר באכילה ודלך אלעצו אלדי כרג קבל אלדבה לא יחל אכלה ולו רגע לגוף הבהמה^u לקו' תע⁸⁷) ובשר בשדה טרפה

a) BI, סאעתה. b) BI, II מעעם. c) BI, נסמה. d) BI, II מעעם. e) P, באנת. f) Das Eingeklammerte fehlt in BII. g) BII, כמי. h) Das Eingeklammerte fehlt in BII. i) Von כמא bis חגב fehlt in P. k) Fehlt in BI. l) BI, fehlt der Artikel. m) Das Eingeklammerte fehlt in BII. n) Fehlt in P. o) P, כאן. p) F, את. q) Fehlt in F. r) BI, II בטעיה. s) BI, II fehlt es, und steht ושאנו Pr. ודבר t) BI, II אבחת. u) P, hat statt ה den Artikel אל.

טרפה ר"ל שבשר שיצא חוץ למחיצתו שהוא לו שדה הרי הוא טרפה וכבר בארנו זה בזבחים וכמו שהטרפה כיון שנטרפה שוב אין לה התר אף בשר כיון שיצא ממחיצתו אין לו התר ואפי' שב למחיצתו ולפיכך אוסרים אותו האבר [אפי' החזירה וההפוש בין אם החזירה אותו האבר ואפי' נשחטה בהמה ובין לא החזירה אותו] רק אם נשחטה בהמה ואותו האבר יצא ממנה [הוא] שאם החזיר האבר קודם שחיטה חותכים אותו היוצא בלבד ואוכל שאר העובר ואם לא החזירה ונשחטה בהמה חותכים אותו האבר שיצא ואינו מותר באכילה ואסור מקום החתוך גם כן מפני שיצא לאויר ואפי' חותכים מלמעלה מעט [ממה שבתוך הגוף] ומשליכין אותו וזהו ענין מה שאמר לא נצרכה אלא למקום חתך ומה שאמר הרי זו כילוד ר"ל שאם נמצא חי בבטן אמו אחר שחיטתה אינו מותר באכילה עד שישחוט אותו ואין אנו אומרים שחיטת אמו מטהרתו ומה שאמר חתך מן העובר שבמעיה מותר באכילה ר"ל שאותו דבר שחותכים ממנו מותר באכילה ולא נאמר עליו אבר מן החי על מנת שהוא בתוך הגוף עד שישחוט בהמה.

יריד בה אף בשר שיצא חוץ למחיצתו אלדי הו פי חקה שדה הרי הוא טרפה וקד ביינא דלך פי זבחים⁸⁸) וכמא אן אלטרפה כיון שיצא חוץ ממחצתו שוב אין לה התראף בשר כיון שיצא חוץ ממחצתו שוב אין לה התר ולו רגע למחצתו פלדלך יחרם דלך אלעצו ולו⁸⁹) רדה ואלפרק בין אן רד דלך אלעצו וחינוף דבחת אלבהימה או אן לם^w ירדה כל דבחת אלבהימה ודלך אלעצו בארו מנהא אנה אן רד דלך אלעצו קבל אלדבח קטע דלך אלעצו אלדי כרג פקט^x ויוכל בקייה אלעובר ואן לם ירדה ודבחת אלבהימה פיקטע אלעצו אלכארג ולא יחל אכלה ויחרם מוצע אלקטע איצא^y אלדי הו בארו ללהוי^z חם יקטע מן פוקה קליל מטא⁹⁰) פי דאכל אלגסד וירמי^a והיא^b הו מעני קוי^c (91) לא נצרכה אלא למקום חתך וקוי הרי זה כילוד יריד בה אנה אן ונד חי פי גוף אלאם בעד דבחהא לא יחל אכלה אלי אן ידבח ולא נקול שחיטת אמו מטהרתו וקוי חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה יריד בה דלך אל שי אלדי קטע מנה יחל אכלה ולא נקול פיה אבר מן החי ובשרט אן יבקא דאכל אלגסם חתי תדבח אלבהמה:

ב. מבכרת שהיא מקשה לילד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים יצא רובו הרי זה יקבר ונפטרה מן הבכורה:

חכם בכור שמת אן יקבר ולא יגזו אן ישעם ללכלאב אף וכאן קדוש וסיבין דלך פי מסכת בכורות⁹²) וכדלך⁹³) אן קטע אבר אבר וגמעהא אלי אן אנתמע

v) Fehlt in BI, II. w) BI, II, לא. x) Fehlt in BI, II. y) P. בלה. z) BI, II ללהוי. a) BI, II וירמי. b) BI, II והיא. c) Fehlt in BI, II.

רובו לא^d ינוו לה אן יאכיל⁹⁴) - אותו לכלבים אלא קוברים אותו ג"כ ולפיכך לכלבים בל ידפנה איצא ולדלך קאל אמר חותך אבר אבר ומשליך לכלבים חותך אבר אבר ומשליך ושרח⁹⁵) - ופירש מקשה הוא מרעת לילד וקראוה מקשה תטלק וסמוא^e אלטלק קושי מקשה לפי שהיא קשה ומכאנכיה עצומים לצע[ו]בתה ושרח⁹⁶ אונאעה:

ג. בהמה שמת עוברת בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו בין בהמה^f טמאה ובין^g בהמה^h טהורה טהור ר' יוסי הגלילי אומר בטמאה טמא ובטהורה טהור וכן האשה שמת ולדה בתוך מעיה והושיטהⁱ החיה את ידה ונגעה בו החיה טמאה^k טמאת^l שבעה והאשה טהורה עד שיצא הולד:

אמרו אם הועילה לו [אמו] להתירו לאכילה לא תועיל לו לטהרו מידי נבלה ואע"פ שהיקש זה אינו אלא בכמה טהורה בלבד שהתיר עוברת בשחיטה אפי"ה אינו למדים בהמה טמאה מבהמה טהורה בדרך היקש והוא מה [שאמר] וכי ימות מן הבהמה [ובאה הקבלה ואמרה] מן הבהמה זו בהמה טמאה אשר היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה ר' יוסי למד ממה שאמר רחמנא או בנבלת בהמה טמאה לפי שהכל מודים שנבלת בהמה בין שהיא טמאה או טהורה הרי תטמא טומאת נבלה ואינו רוצה לומר נבלת בהמה טמאה אלא על עובר בהמה טמאה שמתה בתוך מעיה שהיא תטמא על דעת ר' יוסי ואין הלכה כר' יוסי [ואמרו וכן האשה הוא ואין חבור אל היות החיה טהורה מן התורה כי מנע בית הסתרים אינו מנע ומה שאמרו הנך החיה טמאה שבעה הוא מדברי סופרים גזירה שמה תיגע בו משיצא חוץ לפרוזדור].

קאלוא אם הועילה לו אמו להתירו לאכילה לא תועיל לו לטהרו מידי נבלה ואן כאן^m היא אלקיאם לא יצה גיר פי בהמה טהורה [פקט אלדי תתיר עוברת בשחיטה פאנה⁹⁶] נתעלם בהמה טמאה מבהמה טהורהⁿ בשריקה^o אלהקש והו קו⁹⁷) וכי ימות מן הבהמה [ונא. ⁹⁸] אלנקל מן הבהמה זו בהמה טמאה⁹ אשר היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה ור' יוסי יתעלם מא קאלה מן קול אללה⁹⁹) או בנבלת בהמה טמאה לאנה באגמאע אן נבלת בהמה סוי כאנת טמאה או טהורה פהי תטמא טומאת נבלה ואנמא¹⁰⁰) אראד בקו' נבלת בהמה טמאה עובר בהמה טמאה שמת במעיה אנה יגנס עלי מדהב ר' יוסי ואין הלכה כר' יוסי וקו¹⁰¹) וכן האשה או עטף עלי כון אלחיה טהורה מן התורה לאן מנע בית הסתרים לים^p הו מנע ואנמא קו' הנא^q בחיה^r טמאה שבעה פהו מדברי סופרים גזירה שמה תיגע בו משיצא חוץ לפרוזדור:

d) P. ולא. e) P. וסמוא. f) BI, II. כבהמה. g) BI, II. בין. h) BI, II. בהמה. i) BI, II. והושיט. k) Pr. BI, II. שמתה. l) Fehlt in F. m) Fehlt in BI, II. n) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. o) Das Eingeklammerte fehlt in BI, II. p) P. אינו. q) BI, II. הני. r) BI, II. החיה.

ד. בהמה שהיא s מקשה לילד והוציא העובר את ידו והתכה ואחר כך שחט את אמו הבשר מהור שחט את אמו ואחר כך חתכה הבשר מגע נבילה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים מגע טריפה שחוטתה מה מצינו במריפה ששחיתתה u מטהרתה אף שחיתת הבהמה תטהר את העובר אמר להן ר' מאיר לא אם טיהרה שחיתת טריפה אותה דבר שהיא גופה תטהר את העובר דבר v שאינה גופה ומניין למריפה ששחיתתה מטהרתה בהמה טמאה אסורה באכילה ומריפה אסורה באכילה מה בהמה טמאה אין שחיתת מטהרתה אף טרפה לא תטהרנה שחיתתה אמרו לו לא w אם אמרת בבהמה טמאה שלא היתה לה שעת כושר תאמר במרפה שהיתה לה שעת כושר מול לך מה שהבאת הרי שנלדה טרפה מן הבטן מניין x לא אם אמרת בבהמה טמאה שאין למינה שחוטתה תאמר במרפה שיש למינה שחוטתה בן z שמנה חי אין שחיתתה מטהרתו לפי שאין למינו שחוטתה:

מגע טרפה שחוטתה ינגם בשר קדשים ואין כאן לא z ינגם חולין והכריא a קאלוא b טרפה ששחטה c מטמא במקדשים d וקול ר' מאיר e מניין למרפה ששחיתתה מטהרתה לים הו עלי אנה יכאלף פי דלך ואנמא הו f עלי סביל אל אעתיאין עליהם ליסמע גואבהם חית קאלוא שהיתה לה g שעת הכושר והיא h [אל עובר לא היתה לו שעת הכושר כל הו מתל טרפה מן הבטן ולדלך i הו ענדה נבלה אעני 102]. היא אלעובר k הוצא ולא תפידה שחיתת אמו 103) פיבון בשר העובר כלה ענד ר' מאיר מגע נבלה ואין הלכה כר' מאיר ואעלם אן בן שמונה חי l שנטרף ונשחט אין שחיתתו מטהרתו מירי נבלה:

מגע הטרפה השחוטתה מטמא בשר קדשים ואע"פ שאינו מטמא חולין וכן אמרו טרפה ששחטה מטמא במקדשים ומה שאמר ר"מ מנין למריפה ששחיתתה מטהרתה אינו על דרך שיחלוק עליהם בזה אבל מקשה עליהם כדי שישמע תשובתם לפי שאמרו שהיתה לו שעת הכושר ועובר זה לא היתה לו שעת הכושר רק הוא כמו טרפה מן הבטן ולפיכך הוא אצלו נבלה [ר"ל אותו העובר הוצא] ואינו מועיל שחיתת אמו [לפיכך בשר העובר כלו לר"מ מגע נבלה] ואין הלכה כר' מאיר ודע שכן שמונה חי שנטרף ונשחט אין שחיתתו מטהרתו מירי נבלה.

ה. השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמנה חי או מת או בן תשעה

s) Fehlt in BI. II. t) F. הוציא. u) שחיתתה F. v) Beidemal hat BI, II מניין. y) BI, II בין. z) P. לא. a) BI, II והכרי. b) BI, II קאלוא. c) BI, II ששחיתה. d) P. במקדש. e) P. הוא. f) P. דלך. g) P. לו. h) BI, II והיא. i) Der eingeklammerte Passus fehlt in P. k) P. אכר. l) P. מי.

מת קורעו¹⁰³ ומוציא את דמו מצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב משום אותו ואת בנו דברי ר' מאיר וחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרתו ר' שמעון שזורי אומר אפילו הוא בן חמש שנים והוא חורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו קרעה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה לפי שלא נשחטה אמו:

בן תשעה חי שמותר לאוכלו בלא שחיטה אין חלבו ודמו מותר אצל חכמים ודע שאינו צריך בדיקה ר"ל שאין טרפות מפסידתו לפי שהוא אצלינו כשחוט אע"פ שהוא חי והלכה בחכמים על מנת שלא יהלך על הארץ ודברי רבי שמעון שזורי שמתיר ואפי' הפרים ע"ג קרקע אינה הלכה:

היא בן תשעה חי¹⁰⁴ אלדי יחל אכלה דון שחיטה ענר אלחכמים לא יחל שחמה ולא רמה ואעלם אנה¹⁰⁵ לא יחתאג בדיקה אעני אנה לא תפסדה אלטרפה אד' הו ענדנא במנולא חיואן מדיבוח ואן כאן חי והלי' כחכמי' ובשרט אן¹⁰⁶ לא ימשי¹⁰⁷ עלי אלארין ובלאם ר' שמעון שזורי אלדי יתיר¹⁰⁸ ולו¹⁰⁹ הפרים על גבי קרקע אינה הלכה:

ו. בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטן כשירה מן הארכובה^s ולמעלן פסולה וכן שנוטל צומת הגידין: נשבר העצם אם רוב הבשר קיים שחיטת מטהרתו אם¹¹⁰ אין רוב הבשר קיים אין שחיטתו מטהרתו:

רגל הבהמה מחוברת מפרקים נראים לחוש והפרק העליון [ר"ל המחובר לגוף] הוא קצר כנגד שלמטה הימנו מן הפרקים [ויותר יתבאר זה בגמל] והקצה השני מהפרק הזה הסמוך לשוק הבהמה הוא הנקרא ארכובה ובפרק הזה שקצוהו האחד סמוך אל כל הגוף והקצה השני סמוך לשוק אנו קפדים לשבר ולחתוך ואם נחתך או נשבר [וראה החוש] העצם הרי היא טרפה ואם נשבר [ועור הבשר קיים או עור חופה את רוב העצם] ר"ל רוב [עובי העצם] השבור כלו ורוב אורך השבור ג"כ הרי היא כשרה ואם היה

רגל אלכהמה מולף מן מפאצל טאהרה^v לחם ואלמפצל אלשוק¹¹¹ אעני^w אלמתצל באלגתה¹¹² הו קציר באלאצאפה אלי מא דונה מן אלמפצאל ובאלאחרא^x [113] יתבין פי' אלגמל^z ואלטרף אלתאני מן היא אלמפצל אלמתצל בסאק אלכהמה¹¹⁴ הו^a אלדי יתסמי^b ארכובה ופי היא אלמפצל אלדי טרפה מתצל בגמלה¹¹⁵ אלגתה¹¹⁶ ואלטרף אלתאני מתצל באלסאק נראעי אלכסר ואלקטע פמתי^c מא אנקטע או אנכסר וטהרה^d לחם^e [117] אלעצם פהי טרפה ואן¹¹⁸ אנכסר ובקי בשר או עור חופה את^f רוב העצם אעני

m) Pr. קרעו. n) Fehlt in F. o) P. הו. p) Fehlt in BI, II. q) BI, II תמשי. r) P. יתיר ולא. s) F. ומארכובה. t) BI, II הגידים. u) Fehlt in F. v) צאהרה. w) P. אני. x) P. חרי. y) BI, II ב. z) P. גמאל. a) Fehlt in BI, II. b) BI, II יחסמא. c) P. מתי. d) BI, II וצהר. e) Fehlt in P. f) Fehlt in BI, II.

השבר למטה מן ארכובות הבהמה מותר
באיזה צד שיהיה ואותו האבר שנשבר
עצמו אם נראה רוב העצם אסור אותו
האבר ואם היה בשר חופה את רובו הרי
הוא מותר ושחיטתו מטהרתו ודין זה ממש
הוא בעוף גם כן שאם נשבר במקומות
שלא יאסור כל העוף אם יצא רוב העצם
אותו אבר אסור וכבר ביארנו ששם גידים
נזכר על העורקין והעצבים והיתרים
והקשרים לפיכך בשאמר בכאן גידים ר"ל
היתרים לפי שכבר נודע מצד חכמת הניתוח
שהעצבים מתערבים עם הבשר ואז יתהוו
מהן הגיד הנקרא בלשון ערב עצלה
אחיב מתפרשים ממנו ר"ל מן הבשר
ומתחברים אחר שמתרחקים מעיקרם ואז
יתהוו מהם יתר מן היתרות: וצומת הגידים
הוא קבוצת היתרים והוא כבעלי הארבעה
המותרות לנו לאכול ג' יתרים אחד עבה
וב' דקין ומתחברים הג' יתרים למעלה מן
הקרסל לפיכך אם נחתך האחד מהם
העב ונשארו הב' הדקים או אם נחתכו
הב' הדקים ונשאר היתר העב כבהמה
מותר ואם נחתך העב ואחד מן הדקים
או רוב כל אחד ואחד הוא הנקרא החובת
צומת הגידים והוא טרפה וכל זה אם
נחתכו היתרים [והם נכרים במראה] לפי
שהם לבנים וכענפיהם שהם ג' אבל אם
נחתך הרגל הרך משל למעלה לענפי
היתרים ר"ל בנוף העצל הרי היא כשרה
ואל תתמה היאך אם נחתכה צומת הגידים
טרפה ואם נחתך הפרק שבו צומת הגידים

מעצם¹¹⁰) גלג' g אלעטם^h אלמנכסר
בנמלתה ומעצם פול אלכסר איצא פה
כשרה ואן כאן אלכסר תחת אלארכובה
פאלבהמה חלאל עלי א' ונה ודלך i
אלעצו אלדי^k אנכסר עצמה אן פהר l
רוב העצם פחרם דלך אלעצו ואן כאן
בשר חופה את רובו פהו חלאל ושחיטה
מטהרתו והיא^m אלחכם בעינה פי אלעוף
איצאⁿ 111) א'א אנכסר פי אלמואצע
אלתי לא יחרם [גמלה אלטיר בהא פאנה
אם יצא רוב העצם יחרם]^o דלך אלעצו
וקד בינא¹¹²) אנהם יוקעון אסם גידים
עלי p אלערוק ואל אעצאב ואלאותאר
ואלרבאטאת פקי הנא גידים יריד בה
אלאותאר q ודלך אנה קד עלם מן
אלתשריח אן אלעצבה תתלט כאללחם
פתציר r עצלה תם תנחאו ענה אעני
מן s אללחם ותנתמע והי קד בעדת
מן מנשאהא פתציר ותר t מן אלאותאר
וצומת הגידים מנמע מן u אלאותאר והי v
פי דני אלארבע אלתי w יחל לנא אכלהא
תלאת ותראת ואחדה כבירה ואתנתין x
צנירתין y ותנתמע אללתל z ותראת
פוק a אלערקב פא'א אנקטעת אלואחדה
אלכבירה ובקית אלותרתין או אנקטעת
אלותרתין ובקית אלותרה b אלכבירה
פאלבהמה חלאל ומתי מא אנקטעת
אלכבירה ואחדה c אלצנירתין d או רוב
כל אחד ואחד פדלך הו אלדי יקאל
פיה נוטלה צומת הגידים והי טרפה
והיא e כלה א'א כאן אלקטע פי

g) BI, II גלג' h) BI, II אלעטם i) P. ודלך k) Fehlt in P. l) BI, II פהר.
m) BI, II והיא n) P. ואיצא o) Das Eingeklammerte fehlt in BI, II. p) BI,
II עלא q) BI, II אלאותאר r) P. פיציר s) P. ען t) Fehlt in P. u) Fehlt
in BI, II. v) BI, II והי w) BI, II אלדי x) BI, II ואתנתאן y) BI, II
אלצנירתין z) Fehlt in BI, II. a) P. א' b) Fehlt in P. c) BI, II ואחדה
d) BI, II אלצנירתין e) BI, II והיא

היא מותרת לפי שחתיכת היתרים אינה חתיכת העצל שזו ממיתה וזו אינה ממיתה והוא מה שאמרו אין אומרים בטריפות זה דומה לזה וזה דומה לזה שהרי חותכה מכאן ומתה וחותרה מכאן וחיה ואתם הגופים המקיפים רגל העוף שהם הומים לאלו היתרים וכבר זכרנו אותם בפ' שלפני זה והם י"ו אם נחתך רוב אחד מהם טרפה כמו שזכרנו ונוכר הדין הזה בפ' הוה מחמת מה שאמר שחיתתה מטהרת לאותו האבר כמו שני' בעובר שחית' אמו מטהרתו.

אלא תאמר והי' שבת הדין ה' אלא תאמר וקד' תקדם דכרהא פי' אלפרק אלדי קבל' הדין ה' והי' י"ו מתי מא' אנקטע רוב אחד מהן טרפה עלי' מא' תקדם ונאב הדין אלחכם פי' הדין אלפרק מן אגל קו' שחיתתה מטהרתו לדלך אלעצו מתל מא' קאל פי' אלעובר שחיתת אמו מטהרתו:

ז. השוחט את הבהמה ומצא בה שליא p הנפש היפה תאכל q ואינה r מטמאה טומאת אוכלין אף לא טומאת נבילות חשב s עליה מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבילות שילי' שיצאת מקצת אסורה באכילה כסימן t הולד באשה כך u סימן הולד בבהמה מבכרת שהפולה שילי' ישליכנה לכלבים ובמוקדשים v תקבר ואין קוברין w אותה בפרשת דרכים ואין תולין אותה באילן מפני x דרכי האמורי:

השליא והוא הכיס שבתוכו יהיה העובר היא חשובה כובל וכמותרות ולפיכך אינו מטמא כמו שמתמאה הנבלה אם היתה השליא הזאת שלית נבלה [וכן לא נטמא אותו הדבר כמו שנשמאים האוכלים

אלא תאמר והי' ¹¹⁸) תערף בלונהא לאנהא ביץ ובתשעבהא אנהא f ג' אמא אן אנקטע אלרגל מתלא מן פוק תשעב אלאותאר אעני g פי' נפס אלעצל פהי כשרה ולא ילחקך ענג פיכון צומת הגידים [אדיא אנקטעת] h טרפה ואדיא אנקטע אלמפצל בנמלתה אלדי פיה צומת הגידים מותרת לאן קטע אלאותאר גור קטע אלעצל אדי הדיא יקתלהא [והדיא לא יקתלהא] i והו קולחם ¹¹⁴) אין אומרין בטריפות זה דומה לזה [וזה דומה לזה] k שהרי חותכה מכאן ומתה וחותרה מכאן וחיה ותלך אלאגסאם אלמחיש' ברגל

אלשיר אלתי הי שבת הדין ה' אלא תאמר וקד' תקדם דכרהא פי' אלפרק אלדי קבל' הדין ה' והי' י"ו מתי מא' אנקטע רוב אחד מהן טרפה עלי' מא' תקדם ונאב הדין אלחכם פי' הדין אלפרק מן אגל קו' שחיתתה מטהרתו לדלך אלעצו מתל מא' קאל פי' אלעובר שחיתת אמו מטהרתו:

הוא אלשליה y והו אלגשא z ¹¹⁵) אלדי יכון פיה אלגנין הי a במנולה אלאתפאל ואלפצלאת ולדלך לא תנגם b כמא תנגם אלנבלה אן כאנת הדיה אלשליה ¹¹⁶) שלית נבלה c ולא תנגם d

f) BI, II. g) Fehlt in BI, II. h) Diese zwei Worte fehlen in BI, II. i) Das Eingeklammerte fehlt in BI, II. k) Das Eingeklammerte fehlt in BI, II. l) Fehlt in BI, II. m) P. יקבל. n) BI, II. והי. o) BI, II. והי. p) BI, II. שליה. q) Pr. תאלני. r) F. אינה. s) BI, II. חישב. t) F. סימן. u) Fehlt in F. v) BI, II. ומוקדשים. w) F. תולין. x) F. משום. y) P. שליא. z) BI, II. אלגשה. a) BI, II. והי. b) BI, II. ינגם. c) BI, II. נבלה. d) BI, II. חנתגם.

[איצא הדה אלאשיא כמה תננס] ^e אלאוכלין] אלא אן עול עלי אכלהא לאן
 בל מא יצלה ללאכל ענד גמהור אלנאס
 לא ינתנס כמה ינתנס אלאוכלין] ^f עד
 שיחשוב עליו לאכילה כמה יבין ^g פי
 מסכת טהרות ¹¹⁷) ופי מסכת עוקצין ¹¹⁸)
 ומעלום אן לא יתקדש בכורה ניר אלובר
 ולים כל זכר איצא לאנה אן כאן דלך
 אלובר בלאף ^h נועה פי שכלה פאינו
 קדוש עלי מא יבין פי מסכת בכורות
 פהה ¹¹⁹) אלשליה אלתי אסקטהה ⁱ
 אלמבכרת ימכן אנהא שלית זכר ^k או
 נקבה פחתי לו קלנא אנה זכר לעלה
 אינו קדוש פקד כאן אן רוב המבכרת
 יולדתות דבר שאינו קדוש בכורה פלדלך
 גאול ^l לה אן ישליכנה לכלבים אמא אן
 כאנת בהמת קדשים והפילה שלייה פהי
 תקבר לאן כל מא תלד זכר או נקבה
 פהו קודש ^m כמה ⁿ יבין פי מסכת
 תמורה ¹²⁰):

e) Das Eingeklammerte fehlt in BI. f) Der eingeklammerte Passus
 fehlt in BI, II. g) P. כינא. h) P. כאלף. i) P. אסקטס. k) Fehlt in P.
 l) P. נאו. m) P. קדש. n) BI, II כמי. o) P. hat statt תמורה nur מסכת בכורות.

f) BI, II. g) Fehlt in BI, II. h) Diese zwei Worte fehlen in BI, II.
 i) Das eingeklammerte fehlt in BI, II. k) Das eingeklammerte fehlt in
 BI, II. l) Fehlt in BI, II. m) P. פקד. n) BI, II. o) BI, II.
 p) BI, II. q) P. פקד. r) BI, II. s) P. פקד. t) P. פקד.
 u) Fehlt in P. v) BI, II. w) P. פקד. x) P. פקד.
 y) BI, II. z) BI, II. aa) BI, II. ab) BI, II. ac) BI, II.